

Kommunista kultúra

Könyvtárak

a Tanácsköztársaságban

Budapesten lesz a világ legnagyobb szocialista könyvtára

A magyar Tanácsköztársaság az ország lakosságának könyvvel való ellátását állami feladatnak nyilvánította. Ennek megfelelően azonnal hozzá kellett látni könyvtárügyünk újraszervezéséhez. A szervezésről Dienes László könyvtárügyi politikus megbízott a következő információval szolgált:

— A szervezés két irányban halad. Egyrészt Budapesten és az ország nagyobb városaiban egy tudományos szakkönyvtár-rendszert akarunk léptetni és ezért azon vágyunk, hogy jól átgondolt, egységes terv alapján átszervezzük meglévő tudományos könyvtárainkat, az összerakozókat egyesítjük, a heterogén tartalmuakat szétválasztjuk és a kutatók és tanulóivágyók céljaira legmegfelelőbben helyezzük el. Minthogy azonban itt nagy, többzázézer kötetes könyvtárakról van szó, melyeket nem könnyű feladat megmozgatni, csak ideiglenes elhelyezésekről lehet szó, legalább is, annak nagvobbszabású töltkezésekre megváltik a lehetőség. — ezért a tényleges kivételre csak akkor kerülhet majd a sor, ha az elhelyezési és átszervezési tervet az összes nagyobb könyvtárra nézve részletesen meg tudjuk állapítani. A legnehezebb probléma a Nemzeti Múzeum könyvtá-

024
rának elhelyezése, melynek a múzeum egyéb részeinek már folyamatosan lévő likvidációjával együttesen kell előkészülnie. A terv szerint a múzeum épülete egyedül a könyvtárnak maradna, mellette egyesítendő egy nagy magyar vonatkozású és szellemi tudományi könyvtárra az egyetemi és az akadémiai könyvtárat. Ez azonban egyelőre igen nagy nehézségekbe ütközik és így a közvetlen jövőre nézve kisebb reformokkal kell tekintetben megelégednünk. Mindenesetre már most egységes terv alapján fogjuk szervezni könyvtárszerzésüket, katalógusaikat és az egész belső és külső adminisztrációt, ami maga már óriási eredmény. Azt tudja ez jelenteni, hogy e három nagyon szép anyagból rendelkező könyvtár használható lesz.

— Megoldásra vár ez a kérdés.

ma még kisebb, de nagyrá kiépítendő szakkönyvtárak egész sora. Így a Szabó Ervin-társadalomtudományi szakkönyvtár számára keresnünk megfelelő nagy épületet, ahová beolvashatók legyenek a már vele egyesített könyvtárak, valamint az összes többi kisebb-nagyobb társadalomtudományi és közgazdasági könyvtárak. Ennek keretében fog kiépülni a kontinens legnagyobb szocialista könyvtára, melynek alapjai már készen vannak és teljes kiépítése csak a megfelelő elhelyezés kérdése.

Hasonlóképpen szükséges egy nagy természettudományi szakkönyvtár megteremtése, természetesen itt is a már létező könyvtárak felhasználásával, továbbá a technikai, építészeti, művészeti, stb. szakkönyvtáraink szintén egységes organizációja.

— Közelebb van a megvalósuláshoz, mert sürgősebb és a jelen körülmények között kivihető, a köznevelődési könyvtár-rendszer kiépítése. Tervünk szerint minden kerületben több 15–20 ezer kötetes, általános — szépirodalmi és ismeretterjesztő — könyvtárt fogunk felállítani. Nagy-Budapesten körülbelül 30–40-et, a vidéki városokban a szükséghez képest, a falvakat s tanyákat pedig a városokból kiinduló mozgókönyvtárak fogják ellátni folyton friss, új könyvekkel. Ennek az országos könyvtárhálózatnak egyes szerkei már az előkészítés előrehaladott állapotában vannak. Így Budapest

ten rövid idő alatt öt ilyen közművelődési könyvtárt nyithatunk meg.

— A kerületi könyvtárak mellett a nagyobb gyárakban is rendezünk be könyvtárakat. Célunk, hogy lehetőleg közel vigyük a könyvet a munkássághoz, s minden eszközzel megkönnyítsük hozzáférését.

— Külön, kisebb könyvtárakat kapnak az ifjunkságok, részint olvasótermekben, képzési helyük közelében, részint a főiskolai otthonaikban.

— A könyvtárak e nagy tömegének föllállítására igen sok könyvet igényel. Könyv pedig tudvalevően kevés van. Hogy tehát a meglévő könyvanyagot könyvtárak számára biztosítsuk, létesítettünk egy nagy országos könyvgyűjtő és könyv-elosztótelepet a szellemi termékek országos tanácsa elosztó szervezete kebelén belül, mely több millió kötet összegyűjtésére és kezelésére rendezkedik be. Ide koncentrálnak nemcsak a kiadók készleteiből könyvtári célokra lefoglalt könyveket, hanem a fölszámolt egyesületek (kaszinók, stb.) könyvtárait, valamint a veszélyeztetett, vagy elhagyott magánkönyvtárakat is, melyeket közcélra igénybe veszünk.

— A megnyitandó könyvtárak személyzetével való ellátására az egyetemen már két hete megkezdődött a könyvtárosi tanfolyam, melyet öszre rendszeres könyvtáros-képző főiskolává építünk ki.

— Ezek az új intézmények első lépcsőszemei egy nagy intézménynek, egy országos könyvtárügyi és publicarúfiái intézetnek, mely a megalkotandó Országos Könyvtárügyi Tanács segédszerve lesz az egész Magyar Tanácsköztársaság könyvtárügyének központi irányítására.

Városi újság 1919. 7. 2.